

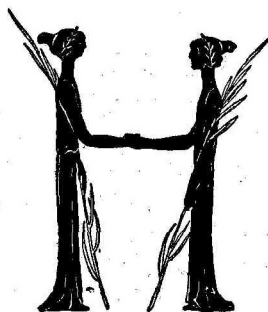

Γ. Κράουζε

Ἡ μοναχὴ

Ἡ ΔΙΑΘΗΚΗ ΜΟΥ

[Τὸ Γαλλικὸν περιοδικὸν «*Je sais tout*» δημοσιεύει τὴν ἐξῆς ἀνέκδοτον σελίδα, τὴν ὅπου ὁ Τολστόη ἔγραψε τελευταίως. Ἡ «*Διαθήκη*» ἀποπνίγει δὴ τὴν τὴν εὐαγγελικότητα καὶ τὴν λευκὴν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀγάπην τοῦ μεγάλου γέροντος τῆς Ρωσσίας]

ΛΘΕΝ ἡ ὥρα νὰ εἰπῶ τὰς ὀριστικὰς μου γνώμας διὰ τὴν ζωὴν. Δὲν ἔχει πλέον λόγον ὁ δισταγμὸς καὶ ἡ σκέψις. Ἡ ὑπαρξίς μου σδύνει καθημερινῶς καὶ μπορεῖ νὰ χαθῇ αἰφνιδίως αὐριον. Ἄν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπηρετήσω κάπως τοὺς ἀνθρώπους, ἂν εἶνε δυνατόν νὰ μοῦ

συγχωρηθοῦν αἱ ἁμαρτίαι μου, ἡ ἄκαρπος καὶ ὕλιστικὴ ζωὴ μου, αὐτὸ θὰ τὸ κατορθώσω διδάσκων εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἰς τοὺς ἀδελφοὺς μου, ὅ, τι ἐγὼ ἠμπόρεσα νὰ ἐννοήσω καλλίτερα ἀπὸ αὐτοὺς. Αὕτη ἡ σκέψις με βασανίζει ἐπὶ πολὺν καιρὸν.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γνωρίζουν, καθὼς ἐγώ, ὅτι ἡ ζωὴ μας δὲν εἶνε ἐκείνη ποῦ ἔπρεπε νὰ εἶνε, καὶ γινόμεθα οἱ ἄνθρωποι δυστυχεῖς, ὁ ἓνας ἐξ αἰτίας τοῦ ἄλλου.

Γνωρίζομεν ὅτι διὰ νὰ εὐτυχοῦμεν καὶ νὰ κάμωμεν καὶ τοὺς ἄλλους εὐτυχεῖς, πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν τὸν πλησίον μας ὡς ἑαυτόν. Ὅτι, ἂν μᾶς εἶνε ἀδύνατον νὰ κάμωμεν δι' αὐτὸν ὅσα θέλομεν νὰ κάμουν οἱ ἄλλοι δι' ἡμᾶς, τοῦλάχιστον δὲν πρέπει νὰ τοῦ κάμωμεν ὅσα δὲν θέλομεν νὰ κάμουν οἱ ἄλλοι δι' ἡμᾶς.

Αὐτὰ διδάσκουν αἱ θρησκείαι ὅλων τῶν λαῶν, αὐτὸ προστάζει ἡ λογικὴ καὶ ἡ συνειδήσις κάθε ἀνθρώπου.

Ὁ θάνατος τοῦ σαρκίνου περιδλήματος ποῦ μᾶς ἀπειλεῖ κάθε στιγμὴν μᾶς ὑπενθυμίζει

τὸν ἐφήμερον χαρακτῆρα ὅλων μας τῶν πράξεων. Τὸ μόνον λοιπὸν ποῦ ἠμποροῦμεν νὰ κατορθώσωμεν, τὸ μόνον ποῦ θὰ μᾶς δώσῃ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν γαλήνην, εἶνε νὰ ὑπακούωμεν εἰς τὴν συνειδήσιν μας, εἴτε πιστεύομεν εἰς τὴν Αἰώνιον ζωὴν, ὁπλαδὴ εἰς τὰ διδάγματα τοῦ Χριστοῦ, εἴτε ὄχι.

Μὲ ἄλλους λόγους, ἂν δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν εἰς τὸν πλησίον μας ἐκεῖνο ποῦ θέλομεν νὰ μᾶς κάμῃ αὐτός, τοῦλάχιστον ἂς μὴ τοῦ κάμωμεν ἐκεῖνο, ποῦ δὲν θέλομεν νὰ κάμῃ αὐτός εἰς ἡμᾶς.

Ἐνῶ γνωρίζουν οἱ ἄνθρωποι πρὸ πολλοῦ καιροῦ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, ἀντὶ νὰ τὴν ἐφαρμόσουν φονεύουν, κλέπτουν, ἀνομοῦν. Καὶ οὕτω ἀντὶ τὰ ζοῦν εἰς τὴν χαρὰν, τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀγάπην, — ὑποφέρουν, πάσχουν, καὶ αἰσθάνονται μόνον τὸ μῖδος ἢ τὸν φόβον ὁ ἓνας διὰ τὸν ἄλλον. Παντοῦ, εἰς ὅλον τὸν κόσμον, οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦν νὰ κρύβουν τὴν ἁμαρτωλὴν ζωὴν τῶν ἀπὸ τὸν ἑαυτόν τῶν, νὰ λησμονοῦνται, νὰ πνίγουν τὰ βάσανά των, χωρὶς νὰ τὸ κατορθώνουν. Καὶ ὅλον ἐν αὐξάνουν οἱ ἄνθρωποι ποῦ ἁνώτερον τὸν λογικὸν καὶ αὐτοκτονοῦν, διότι εἶνε ἁνώτερον τῶν δυνάμεων τῶν τὸ νὰ ὑποφέρουν μίαν ζωὴν, ἀντίθετον πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.

Ἀλλὰ θὰ παρατηρήσῃ κανεὶς : Πρέπει νὰ εἶνε τέτοια ἡ ζωὴ. Εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑπάρχουν Αὐτοκράτορες, Βασιλεῖς, Κυβερνήσεις, Κοινοβούλια, καὶ νὰ διοικῶν ἑκατομμύρια στρατιωτῶν ὠπλισμένων με ὅπλα καὶ κανόνια, καὶ ἐτοιμὸν νὰ ἀλλομολοσπραχθοῦν; Εἶνε ἀπαραίτητον νὰ ὑπάρχουν ἐργοστάσια παράγοντα βλαβερὰ καὶ ἀνωφελῆ ἀντικείμενα, ἐργοστάσια ὅπου ἑκατομμύρια ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων μεταβάλλονται εἰς μηχανάς, καὶ κοπιᾶζον 10, 12 καὶ 15 ὥρας τὴν ἡμέραν. Εἶνε ἀναπόφευκτος ἡ αὐξάνουσα καθημερινῶς ἐρημωσις τῶν χωρίων, καὶ ἡ αὐξάνουσα ἀνθρωποσυρροὴ τῶν πόλεων με τὰ καπνηδεῖα τῶν, τὰ νυκτερινὰ τῶν ἀσύλα, τὰ παιδοκομεῖα τῶν καὶ

τὰ νοσοκομεία; Ἀπαραίτητον νὰ κλείωνται εἰς τὰς φυλακὰς ἑκατομμύρια ἀνθρώπων;

Ἰδὼς ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ, ἡ διδάσκουσα τὴν ὁμόνοϊαν, τὴν συγχώρησιν τῶν ἀδικημάτων, τὴν ἀγάπην τοῦ πλησίον, τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς ἐχθρούς, ἴσως εἶνε ἀνάγκη νὰ διδάσκηται εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ ἱερεῖς ἀναριθμητῶν αἰρέσεων. μὲ συνεχεῖς ἀγῶνας, καὶ ἡ διδασκαλία αὐτὴ νὰ γίνεται ὑπὸ μορφὴν βλακωδῶν καὶ ἀναθίκων μύθων σχετικῶς πρὸς τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, τὴν τιμωρίαν του, τὴν ἀπολύτρωσιν του διὰ τοῦ Χριστοῦ, καὶ πρὸς τόσα ἄλλα δόγματα καὶ μυστήρια;

Ἰδὼς αὐτὴ ἡ κατάστασις εἶνε φυσικὴ εἰς τὸν ἀνθρώπον, καθὼς φυσικαὶ εἰς τὰ μυρμηγκία καὶ εἰς τὰς μελίσσας τὰ ζοῦν εἰς τὴν τρύπα των καὶ εἰς τὴν κυψέλην των μὲ συνεχεῖ ἀγῶνα καὶ χωρὶς κανένα ἄλλο ἰδεῶδες. Αὐτῆς τῆς γνώμης εἶνε μερικοί.

Ἄλλ' αὐτὸ τὸ ἀποκρούει ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ. Αὐτὴ ἐπανεστάτῃσε πάντοτε κατὰ τῆς ψευτικῆς ζωῆς, καὶ ἐκάλεσε τοὺς ἀνθρώπους νὰ παραδοθῶν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ λογικοῦ καὶ τῆς συνειδήσεως. Ἡ ἐπικλῆσις αὐτὴ εἶνε σήμερον ὅσον ποτὲ ἄλλοτε ἐπέγινετο. Ἐπὶ αἰῶνας πολλοὺς, ἐπὶ ἑκατομμύρια ἐτῶν, ἐπὶ αἰωνιότητα ὁλόκληρον, δὲν ὑπῆρξαμεν εἰς τὴν ζωὴν. Καὶ ἔξαφνα ἰδοὺ ἡμεῖς ἐπὶ τῆς γῆς ζῶντες, σκεπτόμενοι, ἀγαπῶντες, ἀπολαμβάνοντες τὴν ζωὴν. Ἡμποροῦμεν λοιπὸν αὐτὰ τὰ 70 χρόνια—ἀν ἡμπορεῖ, ἐννοεῖται, ὁ ἀνθρώπος νῆ φθάσῃ ἕως ἐκεῖ, διότι πιθανὸν νὰ ζήσῃ μερικὰς ἡμέρας, μερικὰς ὥρας μόνον—νὰ τὰ περάσωμεν εἰς τὴν λύπην καὶ εἰς τὸ μῖσος, ἢ εἰς τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἀγάπην, ἡμποροῦμεν νὰ ζήσωμεν αὐτὰ τὰ 70 χρόνια μὲ τὴν συνείδησιν ὅτι ἐπράξαμεν ἐκεῖνο ποῦ δὲν ἔπρεπε, ἢ μὲ τὴν συνείδησιν ὅτι ἐκάμαμεν ὅπως δῆποτε, ἔστω καὶ ἀτελῶς, ἐκεῖνο ποῦ ἐθεωρήσαμεν ὡς καθήκον μας.

«Μετανοεῖτε, μετανοεῖτε, μετανοεῖτε....» ἐφώναζεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής.

«Ἀνακαισθήτε» ἔλεγεν ὁ Χριστός.

«Ἐτοιμασθήτε» ἔλεγεν ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, καθὼς καὶ ἡ φωνὴ τοῦ λογικοῦ καὶ τῆς συνειδήσεως.

Πρὸ παντὸς ἄς σταματήσωμεν ἔμπροσς εἰς κάθε μας ἀσχολίαν, εἰς κάθε μας ἀπόλαυσιν, καὶ ἄς ἐρωτήσωμεν: «Ἐπράξαμεν ὅ,τι ἔπρεπε, ἢ σπαταλῶμεν χωρὶς ὄφελος τὴν ζωὴν μας, αὐτὴν τὴν ζωὴν ποῦ μᾶς ἐδόθη διὰ νὰ διέλθωμεν μεταξύ δύο αἰωνίων μηδέν;»

Γνωρίζω πολὺ καλὰ ὅτι μέσα εἰς τὴν ἀνθρωπίνην δίνην, καθὼς τὸ ἄλογον ποῦ γυρίζει ἓνα τροχόν, μᾶς φαίνεται ἀδύνατον νὰ σταματήσωμεν καὶ νὰ σκεφθῶμεν μίαν στιγμὴν. Πολλοὶ οὖν λέγουν:

«Ὅχι σκέψεις. Πράξεις!»

Ἄλλοι φωνάζουν:

«Δὲν πρέπει κανεὶς νὰ ἀσχολῆται μὲ τὸν ἑαυτὸν του, μὲ τοὺς πόθους του, ὅταν τὸ ἔργον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὁποίου εὐρισκόμεθα ὅλοι. ἀπαιτεῖ νὰ ἀσχολούμεθα διὰ τὴν οἰκογένειάν μας, διὰ τὴν ἐπιστήμην, διὰ τὴν κοινωνίαν, νὰ θυσιάζωμεν τὰ πάντα διὰ γενικὸν καλόν».

Ἄλλοι οὖν λέγουν:

«Αὐτὰ ὅλα τὰ ἐσκέφθησαν καὶ τὰ ἐδοκίμασαν ἄλλοι εἰς τὸ παρελθόν. Κανεὶς δὲν εὗρε τίποτε καλλίτερον. Ἄς ζήσωμεν ὅπως ζοῦμε. Αὐτὸ ἀρκεῖ....»

Ἄλλοι ἰσχυρίζονται τὰ ἑξῆς:

«Εἴτε σκεφθῆς, εἴτε ὄχι, εἶνε ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ Ζῆς, ἔπειτα πεθαίνει.... Τὸ καλλίτερον εἶνε νὰ ζήσῃς εὐχάριστα. Ὅταν σκεφθῆς θὰ εὗρῃς ὅτι ἡ ζωὴ εἶνε χειροτέρα ἀπὸ τὸν θάνατον ποῦ περιμὸνουμεν. Λοιπὸν, μακράν ἢ σκέψῃς. Ἄς ζήσωμε, ὅπως μποροῦμε...»

Μὴν ἀκούετε αὐτὴν τὴν φωνὴν! Εἰς ὅλα των τὰ ἐπιχειρήματα, ἀπαντήσατε τοῦτο μόνον.

Ὅπισθεν μου, βλέπω τὴν αἰωνιότητα κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἐζοῦσα, ἔμπροσς μου βλέπω τὴν ἰδίαν ἀτελείωτον νύκτα, κατὰ τὴν ὁποίαν αἰφνιδίως θὰ παύσω νὰ ζῶ. Σήμερον ζῶ, καὶ ἂν θέλω ἡμπορῶ νὰ κλείσω τὰ μάτια μου καὶ νὰ πέσω ἐκουσίως εἰς μίαν ἀθλίαν ζωὴν, ἢ νὰ τὰ ἀνοίξω γύρω μου καὶ νὰ ἐκλέξω τὴν καλλίτεραν καὶ τὴν εὐτυχέστεραν ζωὴν. Ἐπομένως, ὅσαι φωναὶ καὶ ἂν ἀκούωνται, ὅσον καὶ ἂν μὲ ἀπασχολῇ τὸ ἐγκόσμιον ἔργον ποῦ ἤρχισα, ὅσον καὶ ἂν μὲ σύρῃ μαζὶ τῆς ἡ γύρω μου ζωῆς, σταματῶ, ἐρευνῶ καὶ σκέπτομαι.»

Ἰδοὺ τί ἤθελα νὰ ὑπενθυμίσω εἰς τοὺς ἀδελφούς μου πρὶν ἐπιστρέψω εἰς τὸ ἀπειρον.

ΤΟΛΣΤΟΗ

ΑΜΕΡΙΚΗ

Πολύροφος οἰκία